

22. Аграрния преврат в България. Същност и етапи

- Същност

- **Преразпределение на турските имоти след Освобождението.**

- **С този процес се слага край на феодалната система и се поставя началото на капитализма, затова се нарича преврат, а не революция.**

- Етапи

- **I етап 1877 – пролетта на 1878г./**

□ **осъществява се по време на руско-турската освободителна война;**

□ **революционно нерегламентирано завземане на турски имоти от български селяни; стигнало се е дори до конфликти и сблъсъци между отделните села за тези турски имоти; населението от планинските и полупланинските райони било най-активно в това завземане;**

- **II етап пролетта на 1878 до III. 1879г. - след края на войната**
/

□ **след** **сключването на Санстефанския (за период от 2 години) и Берлинския**

мирен договор (за период от 9 месеца, т.е. по време на временното руско управление)

□ Въпросът за собствеността върху турските имоти в България се изяснява след подписването на Санстефанския и Берлинския мирен договор, защото и в двата договора е споменато, че турците запазват правото си на собственост, дори ако решат да не живеят на тази територия или да не са граждани на България. Според Санстефанския мирен договор има другодишен срок, в който собственикът трябва да се докаже, в противен случай имението ще бъде разпродавано и парите дадени на пострадалото от войната българско население. Признаването на собственост според тези два договора трябвало да се признава от смесени българо-турски комисии. Руските власти създали ред при връщането на турските имоти, които да са в интерес на местното население; те издали през август 1878г. т. нар *журнално постановление*

:

- 1.) незаконно настанилите се българи дължат наем на турските собственици;

- 2.) собствеността щяла да се признава в българските окръжни съдилища, като това дало възможност на много българи да подават иски срещу турски земевладелци за причинени от тях вреди, както и търсене на обещетение чрез земите им;

- 3.) за да се възпрепятства връщането на част от турските имоти било записано, че тези, които са записани в престъпления, ще бъдат съдени;

- 4.) имало ограничение при продажбата на турски имоти – те можели да се продават само на съседи и съселяни, които обаче нямало средства.

-□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□ III етап *Управлението на българските правителства след III 1979г.*

Консерваторите първи идват на власт. Те защитават интересите на буржоазията:

□ В България да се развие едро капиталистическо селско стопанство, т.е. земята трябва да се изкупи от лицата, притежаващи капитал. Създават *смесени българо-турски комисии*, които по ускорена процедура да връщат земята в полза на турските собственици с идеята тя да се продава на определени лица от буржоазията. За съжаление земята наистина започва да се използва от тях, но със спекулативна цел. Те или я препродавали на по-висока цена, или я давали под наем и я разпокъсвали.

След идването на либералите политиката тръгна в друга посока – интерес на малоимотните българи (над 90%).

□ забранено било да се купува повече от 25 дка турска земя от едно лице;

□ преустановена била работата на българо-турските комисии и пак се върнали за преработване в съда;

□ подготовка за специален закон за проблема с турските имоти в Югозападна България (най-вече Кюстендил). Най-бедно било населението в тези части и нямало средства да откупи земите на турците. Приет бил закон за „господарските и чифлишки земи” – 1880г. Влезнал в сила едва 1885г.

когато те отново идват на власт. Според този закон всеки, който е обработвал едни и същи земи в продължение на 10 години може да стане техен собственик със средства от бюджета, а те после се изплащат с 6% лихва за 10 години. Вследствие на този закон тези земи били разпокъсани на малки земи от по 30-40 дка.

Извод:

Вследствие аграрния преврат и други фактори българското селско стопанство се превръща в дребнособственическо. / Населението бързо нараствало и земята още повече се разпокъсва за наследство./

